

SALV: “EU-voorstel over nieuwe genbewerkingstechnieken zo snel mogelijk implementeren”

nieuws

“Een stimulerend Europees regelgevend kader voor nieuwe genbewerkingstechnieken (NGT’s) is welkom als tool om de duurzaamheidsdoelen van de Green Deal te realiseren en tegelijk de landbouwproductiviteit en voedselzekerheid te waarborgen”, stelt de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij (SALV) in zijn advies aan Vlaams minister voor Landbouw Jo Brouns (cd&v). “Al zijn er wel een aantal voorwaarden, aandachts- en verbeterpunten.”

26 OKTOBER 2023 – LAATST BIJGEWERKT OM 27 OKTOBER 2023 9:54

Jozefien Verstraete

Lees meer over:
genetische modificatie
onderzoek

In de natuur komt het geregeld voor dat de genetische eigenschappen van een plant veranderen. Dat kan bijvoorbeeld onder invloed gebeuren van zonlicht. Naast willekeurige, natuurlijke mutaties worden ook al sinds lange tijd kunstmatig planten geselecteerd en gekruist om de juiste kenmerken te verkrijgen en op die manier gewassen te verbeteren. Nieuwe genomische technieken (NGT’s) zijn in staat om precies datgene te doen, het genetisch materiaal van een organisme veranderen, maar dan sneller en nauwkeuriger.

Eén van die technieken is het reeds bekende CRISPR-Cas. “CRISPR-Cas is feitelijk niet meer dan het nabootsen van een natuurlijk proces”, liet Katrijn Van Laere, expert plantengenetica en genoomtechnieken bij het Vlaams Instituut voor Landbouw-, Visserij- & Voedingsonderzoek (ILVO), eerder aan VILT weten. “We passen heel doelgericht de genen of genennetwerken aan die verantwoordelijk zijn voor bepaalde eigenschappen. Nadat we de genetische schaar gehanteerd hebben, en het genetische materiaal opgeknipt hebben op een specifieke plaats, gaat de plant zichzelf herstellen, net zoals in de natuur.” Volgens haar kan het gebruik van NGT’s de klassieke verdelingstijd, die gemiddeld op 10 tot 15 jaar ligt, met een paar jaar inkorten.

Met deze technieken kunnen er plantenrassen worden ontwikkeld die voordelen met zich meebrengen. In het SALV-advies staat te lezen dat consumenten hierdoor een ruimere keuze zouden hebben aan levensmiddelen met een verbeterde smaak, betere voedingswaarden of een lager gehalte aan allergieveroorzakende stoffen. Tegelijkertijd zouden zij producten kunnen kopen die hebben bijgedragen aan duurzaamheid.

Landbouwers zouden dan weer kunnen profiteren van een ruimere keuze aan planten die meer klimaatbestendig en plaagresistenter zijn, een hogere opbrengst, alsook een verminderd gebruik van meststoffen en pesticiden met zich meebrengt.

duiding

Europa ziet in ggo's antwoord op klimaatuitdaging

21 AUGUSTUS 2023

Wetvoorstel

Toen de EU-wetgeving inzake genetisch gemodificeerde organismen (ggo's) werd vastgesteld in 2001 bestonden NGT's nog niet. Momenteel vallen de NGT's onder de ggo-wetgeving. Uit praktijkervaring en een officieel EU-onderzoek uit 2021 bleek dat de toepassing van de huidige ggo-wetgeving op NGT's de ontwikkeling van innovatieve producten die potentieel voordelig zijn voor veredelaars, boeren, voedselbedrijven, consumenten en het milieu niet bevordert. Ook zou de risicobeoordelingsvereisten en goedkeuringsprocedure onevenredig zijn of tekortschieten.

Daarom overweegt de EU nu om een nieuw rechtskader uit te werken dat aangepast is aan de wetenschappelijke en technische vooruitgang en ruimte biedt voor bepaalde vormen van genetische modificatie bij gewassen. De Europese Commissie heeft reeds haar wetgevingsvoorstel bekendgemaakt in juli en moet nu nog gestemd worden in het Europees Parlement.

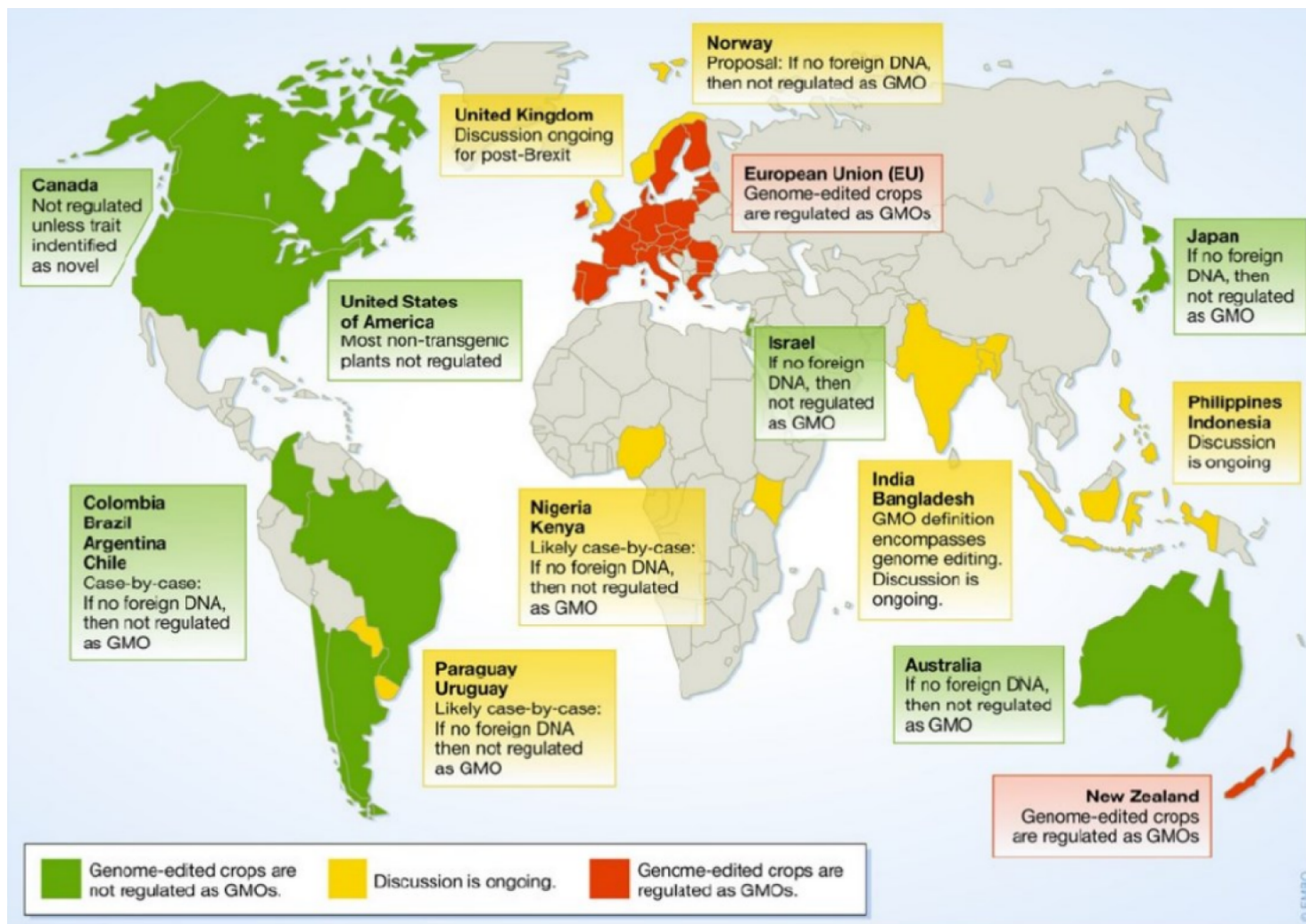
“
Het is nu zaak om zonder dralen het voorstel te verfijnen en de nieuwe regelgeving te implementeren. Op Vlaams niveau kunnen de beleidsmakers alvast het onderzoek naar nieuwe genbewerking in kleine en nieuwe teelten stimuleren

SALV

Triggers

Er zijn enkele triggers waarom de Europese Unie nu haar ggo-wetgeving onder de loep neemt. De grootste is de klimaatopwarming. Daarnaast zou de strenge wetgeving, zoals eerder vermeld, ook een remmende werking hebben op het onderzoek hiernaar. Daardoor begint de Europese Unie achter te lopen op andere werelddelen en vreest de Commissie dat de EU uitgesloten zal worden van de technologische ontwikkelingen en van economische, sociale en ecologische voordelen die deze technieken met zich mee kunnen brengen, wat op zijn beurt de strategische autonomie van het statenverbond kan fnuiken.

Het wetsvoorstel van de Commissie legt ook eenduidig het verband met doelstellingen van de Green Deal. In de onderliggende Farm-to-Forkstrategie werd de beleidsambitie rond nieuwe genbewerkingstechnieken reeds aangekondigd. Daarnaast benadrukt de Commissie het potentieel van NGT's om de Europese afhankelijkheid van import voor bepaalde voedings- en voederproducten (zoals plantaardige eiwitten) te verminderen door aangepaste soorten in Europa te verbouwen.

Landbouwbezorgdheden

SALV stelde vast dat de ontwikkeling van nieuwe genbewerkingstechnieken soms op scepsis onthaald wordt in de samenleving. Ook vanuit de landbouwsector zijn er nog heel wat uitdagingen omtrent NGT's. Zo kan het gebruik van genbewerkingstechnieken boeren afhankelijk maken van bedrijven die de bewerkte zaden leveren en die via patenten controle verwerven over de zadenmarkt. Hierdoor kunnen boeren kwetsbaar worden voor veranderingen in marktvoorwaarden en prijsfluctuaties en voor een toenemende afhankelijkheid van een verengde zadenmarkt.

“
De nieuwe genbewerkingstechnieken passen volgens ons binnen een veelsporige strategie van verduurzaming van het landbouw- en voedselsysteem

SALV

Ook zijn er nog bekommernissen rond het verlies van cultureel erfgoed en lokale gewasvariëteiten die van nature goed omdat ze aangepast zijn aan specifieke omgevingen. Ook staat er nog een uitdaging voor de deur inzake genetische weerbaarheid, want als genbewerkingstechnieken gebruikt worden om specifieke kenmerken te vergroten, kan dit de veerkracht van gewassen tegen ziekten, plagen en veranderende klimaatomstandigheden verminderen. Ook moet de competitie met andere vormen van verduurzaming in de landbouw onder de loep genomen worden, meent SALV. De ontwikkeling van nieuwe rassen die voor een bepaald duurzaamheidsdoel zijn ontstaan, kan de verspreiding van alternatieve oplossingen tegenwerken, zoals agro-ecologische en biologische praktijken.

SALV-advies

Als advies op deze landbouwkundige uitdagingen geeft SALV onder meer aan om het ‘farmers privilege’ in leven te roepen om te waarborgen dat de landbouwer niet telkens de toestemming nodig heeft van de patenthoudende kweker als hij het zaad opnieuw wil gebruiken om gewassen te produceren op zijn bedrijf. Ook moet de toegang tot genetisch materiaal voor alle ontwikkelaars verzekerd worden. Daarnaast raadt SALV ook aan om te blijven inzetten op de ontwikkeling en verspreiding van alternatieve en vormen van verduurzaming in het landbouwsysteem.

“De nieuwe genbewerkingstechnieken hebben heel wat potentieel, maar tegelijk zal hun implementatie niet alle teeltkundige uitdagingen kunnen aanpakken”, aldus SALV. “De verduurzaming van de sector zal zich op meerdere sporen voortbewegen en daarom is het van belang dat het beleid ook het onderzoek naar en de implementatie van agro-ecologische en biologische praktijken blijft ondersteunen.” Hierbij ziet SALV NGT's als een verrijking van de instrumentenkoffer van de landbouwer in de strijd tegen het veranderend klimaat.

Tenslotte adviseert SALV om de vele kleine teelten in de Vlaamse land- en tuinbouw te blijven stimuleren. “Hun beperkte productieschaal leidt ertoe dat grote private veredelaars minder belangstelling in die teelten vertonen dan in grote teelten die een hoger rendement kunnen opleveren zoals aardappelen, granen en maïs.”

Opinie

“Ggo's zetten biodiversiteit en biolandbouw onder druk”

10 JULI 2023

Opinie

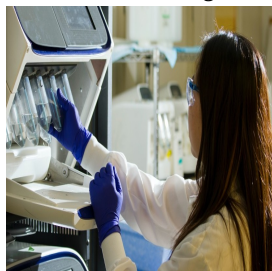
Ggo's zijn net goed voor biolandbouw en biodiversiteit

12 JULI 2023

milieugerichte uitdagingen.”

Verder adviseert SALV om snelheid te maken bij de verdere opmaak en implementatie van de wetgeving. “De stapeling van doelstellingen rond klimaat, milieu en natuur met krappe deadlines richting 2030 en de nood tot behoud van landbouwproductiviteit voor de vrijwaring van Europa's open strategische voedselautonomie maken immers een versnelling in innovatieve productiemethodes noodzakelijk.”

Lees [hier](#) het volledige advies van SALV.

Uitgelicht

Europese Commissie komt met voorstel om ggo-wetgeving te versoepelen

nieuws

De Europese Commissie heeft haar wetgevingsvoorstel bekendgemaakt om de nieuwe generatie genetisch gemodificeerde organismen (ggo's) makkelijker op de markt toe laten. Met de...

6 JULI 2023

[Lees meer](#)

VILT vzw

Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact

M • info@vilt.be

Volg ons op:

Milieubekommernis

Naast de bezorgdheden inzake de landbouwsector merkte SALV ook nog enkele bekommernissen op vanuit de milieuhoeck. Genetisch bewerkte organismen kunnen onbedoeld invasief worden en zich verspreiden naar gebieden waar ze oorspronkelijk niet voorkwamen. Dit kan de inheemse biodiversiteit en ecosystemen schaden, aangezien invasieve soorten vaak competitiever zijn en de inheemse flora en fauna kunnen verdringen.

Genbewerking zou ook kunnen leiden tot veranderingen in ecologische interacties wat onvoorziene gevolgen zou creëren voor het gedrag, de competitie en de overleving van het organisme in zijn omgeving. SALV raadt dan ook grondige risicoanalyse aan naar de effecten naar milieu, biodiversiteit en menselijke en dierlijke gezondheid van planten en afgeleiden die ontstaan zijn via NGT's.

Daarnaast geeft SALV aan om steeds ook het onderzoek te steunen naar praktijktoepassingen die een significant ecologisch voordeel heeft in de plaats van enkel socio-economische. Ook vindt de adviesraad het een goede zaak dat met oog op de transparantie en de bescherming van de biologische productie er een verplichte labeling wordt uitgerold voor reproductief materiaal dat op basis van nieuwe genbewerking is ontwikkeld.

Tool in landbouwkist

“Om algemeen alle bekommernissen en uitdagingen weg te nemen, is een robuust en stimulerend regelgevend kader nodig”, stelt SALV. “We achten NGT's welkom als bijkomende tool voor veredelaars om de duurzaamheidsdoelen van de Green Deal te realiseren en tegelijk de landbouwproductiviteit en voedselzekerheid te waarborgen. Van cruciaal belang hierbij is het evenwicht tussen de veelbelovende mogelijkheden en de bijbehorende ethische, sociale en

screenreader.visit us on our facebook page: <https://www.facebook.com/vilt.nieuws/>
screenreader.visit us on our linkedin page: <https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/>
screenreader.visit us on our instagram page: <https://www.instagram.com/vilt.nieuws>
screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws
screenreader.visit us on our bluesky page: <https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social>

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |

[Privacy policy](#)

[Copyright](#)

[Cookie Policy](#)

[Cookie instellingen aanpassen](#)

Webdesign by Who Owns The Zebra